VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lausunto

19.2.2026

VN/2233/2026
VN/2233/2026-VM-20

Lakivaliokunnalle

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain ja Oikeuspalveluvirastosta annetun lain muuttamisesta (HE 200/2025 vp)

Valtion työmarkkinalaitoksen asiantuntijalausunto

Valtion työmarkkinalaitos lausuu hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain ja Oikeuspalveluvirastosta annetun lain muuttamisesta (HE 200/2025 vp) seuraavaa.

Hallituksen esityksen kohdassa ”4.2.2.6 Vaikutukset henkilöstöön” on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta siirtyvän henkilöstön osalta viitattu oikeuslaitoksen yleistä sopimusalaa koskevaan tarkentavaan virkaehtosopimukseen sekä valtion virka- ja työehtosopimuksen liitteen ”Eräät määräykset palkkatason turvaamiseksi (virka- ja työehtosopimuksen 14 §)” sisältöön. (s.19) Hallituksen esityksissä ei yleensä viitata yksityiskohtaisesti virka- ja työehtosopimuksiin, eikä tulkita niiden sisältöä. Valtion virkaehtosopimuslain (664/1970) 3 §:n 3 momentin 1) kohdan mukaisesti valtion virkaehtosopimuksen neuvottelu- ja sopimusosapuolena valtion puolesta toimii se viranomainen, jolle tehtävä uskotaan asetuksella (valtion neuvotteluviranomainen). Valtion virkaehtosopimusasetuksen (1203/1987) 1 §:n mukaan valtion virkaehtosopimuslaissa tarkoitettuna valtion neuvotteluviranomaisena on valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriön asetuksessa valtiovarainministeriön työjärjestyksestä (20.3.2023/359) tämä tehtävä on osoitettu Valtion työmarkkinalaitokselle (18.12.2025/1328). Myös valtion työ- ja virkaehtosopimusten tulkinta kuuluu kyseisten kollektiivisopimusten sopimusosapuolena Valtion työmarkkinalaitokselle. Kollektiivisopimusten tulkintamonopolin mukaisesti valtion virka- ja työehtosopimukseen osalliset voivat määrämuodon rajoissa yhteisesti päättää tietylle sopimuskohdalle annettavasta tulkinnasta siitä riippumatta, minkälaiseen tulkintaan muu tulkinta-aineisto ehkä antaisi aihetta. (Saloheimo, Jorma, ja Outi Anttila. Työ- Ja Virkaehtosopimusoikeus. 4., uudistettu painos. Alma Insights, 2025.) Valtion työmarkkinalaitos katsookin, ettei hallituksen esityksessä tulisi viitata tiettyyn Oikeuspalveluvirastossa sovellettavaan tarkentavaan virkaehtosopimukseen. Lisäksi Valtion työmarkkinalaitos katsoo, että viittaus valtion virka- ja työehtosopimukseen tulisi olla yleisluontoisempi eikä siihen tulisi sisällyttää tulkintaa valtion virka- ja työehtosopimuksen liitteen sisällöstä. Valtion työmarkkinalaitoksen näkemyksen mukaan seuraavanlainen muotoilu olisi hallituksen esitykseen riittävä: ”Oikeuspalveluvirastoon siirtyvien henkilöiden palkkataso turvataan siten kuin siitä on sovittu valtion virka- ja työehtosopimuksessa.” Nykyinen viittaus on myös viitatun sopimuksen päivämäärän osalta virheellinen.

Oikeuspalveluviraston henkilöstön osalta on vaikutustenarvioinnissa todettu, että johtavan talous- ja velkaneuvojan tehtävän palkkauksen määrittely edellyttää sopimusneuvotteluja ja muutoksia tarkentavaan virkaehtosopimukseen. (s. 20) Valtion työmarkkinalaitos katsoo, että tällaista toteamusta ei tulisi sisällyttää hallituksen esitykseen, sillä tarkentavan virkaehtosopimuksen muuttamisen ja muutoksen tarpeen arvioimisen tulee jäädä kyseisten sopijapuolten harkintaan. Valtion virkaehtosopimuslain 3 §:n 4 momentin mukaisesti valtion neuvotteluviranomainen, eli Valtion työmarkkinalaitos, on se taho, joka voi määrätä hallinnonalan neuvotteluviranomaisen käymään virkaehtosopimuksen tekemiseksi tarvittavia neuvotteluja ja oikeuttaa sen tekemään omalta osaltaan taikka alaisensa hallinnon osalta tarkentavan virkaehtosopimuksen. Valtion virkaehtosopimusasetuksen 4 §:n mukaan Valtion työmarkkinalaitos voi antaa hallinnonalan neuvotteluviranomaiselle määräyksiä ja ohjeita

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Valtiovarainministeriö				
PL 28 00023 Valtioneuvosto	Snellmaninkatu 1 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.vm@gov.fi

virkaehtosopimusneuvotteluiden käymisestä ja tarkentavan virkaehtosopimuksen tekemisestä sekä hallinnonalan neuvotteluviranomaiselle ja muullekin valtion viranomaiselle määräyksiä ja ohjeita virkaehtosopimusten valmistelua koskevissa asioissa. Asetuksen 5 §:n mukaan Valtion työmarkkinalaitos voi oikeuttaa hallinnonalan neuvotteluviranomaisen tekemään tarkentavan virkaehtosopimuksen vain, jos siitä valtiolle aiheutuvista lisämenoista on sovittu voimassa olevassa virkaehtosopimuksessa. Edelleen 6 §:n mukaan tarkentavaa virkaehtosopimusta ei saa valtion puolesta allekirjoittaa, ellei Valtion työmarkkinalaitos ole hyväksynyt sitä.

Lakia rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelua koskevissa säännöskohtaisissa perusteluissa on myös voimaantulo- ja siirtymäsäännöksissä viitattu siirtyviin henkilöihin sovellettaviin valtion virka- ja työehtosopimusten määräyksiin, joilla turvattaisiin tehtäviensä mukana siirtyvien työsopimussuhteisten työntekijöiden palvelussuhde-etuudet. (s. 40) Kohdassa on todettu, että muun muassa lomaoikeuden ja lomarahaoikeuden määräytymisen kannalta palvelussuhteen katsottaisiin jatkuvan yhdenjaksoisena. Aikaisemmin kuvattuihin perusteluihin nojaten Valtion työmarkkinalaitos katsoo, että tällaiset valtion virka- ja työehtosopimuksen sisältöä koskevat lauseet tulisi jättää hallituksen esityksestä pois tai muotoilla yleisluontoisemmaksi niin, ettei hallituksen esityksessä esitettäisi tulkintoja valtion virka- ja työehtosopimuksen sisällöstä.

Tiina Saukko
Neuvotteleva virkamies
(tiina.saukko@gov.fi, puh. 02955 30202)